

BIBLIOGRAFICKÁ PŘÍLOHA / BIBLIOGRAPHY

AUGUSTINKOVÁ, Lucie a KOUŘILOVÁ, Dana. *Zámek v Dolním Benešově: prastaré sídlo nad rybníky a lukami.* Vydání: první. Dolní Benešov: město Dolní Benešov, 2023. 155 stran. ISBN 978-80-11-00598-6.

Zámek v Dolním Benešově není ani výraznou architektonickou dominantou ani příliš známou památkou. Zato jej obestírají mnohá tajemství, týkající se jeho stáří, neznámých prostor a také, což je nezvyklé, jeho novodobých dějin. Tato kniha některá tajemství dolnobenešovského zámku poodkrývá, některá prostě předkládá jako součást genia loci. Tvrz tu stála již ve středověku a své stopy tady zanechali páni z Benešova i mocný a bohatý rod pánů z Drahotuš. V novověku přestavovali zámek Mošovští z Moravčina a příslušníci dalších rodů. Dnešní podobu zámku vtiskli baroni Rothschildové, kteří během půlstoletí dvakrát zcela zásadně proměnili ráz sídla.

DURCZAK, Ondřej. *Vzhůru do dolů!: fotografické album průmyslového a kulturního dědictví uhelného hornictví ostravsko-karvinského revíru.* 1. vydání. Ostrava: Durczak Ondřej - FotoD, 2023. 295 stran. ISBN 978-80-908415-3-6.

Kniha Vzhůru do dolů! připomíná prostřednictvím více než 450 fotografií vybrané historické mezníky hlubinné těžby ostravsko-karvinského revíru. Pestrý obrazový soubor této knihy nabízí archivní i současné pohledy nejen na důlní závody, ale i do jejich slojí, koksoven, dělnických kolonií a sídlišť, hornických škol, prodejen, rekreačních středisek nebo na slavnosti a svátky či hornická umělecká díla. V posledních desetiletích se často

proměnily v kulturní památky. Fascinují nás také zastaralé a chátrající průmyslové monumenty - zvláštním způsobem totiž kombinují krásu s ošklivostí. Publikace se snaží zprostředkovat atmosféru tohoto podivuhodného důlního světa.

Fajront: hornická historie v rodinných albech. [Ostrava]: Statutární město Ostrava, 2023. 93 stran. ISBN 978-80-88399-12-4.

Obrazová publikace, která je vydávána u příležitosti konání 27. Setkání hornických měst a obcí České republiky, obsahuje zcela unikátní dobové fotografie dárců. Po výzvě veřejnosti shromáždili v Archivu města Ostravy 569 fotografií od téměř stovky dárců. Kniha tak obsáhla například fotografie prvního poválečného tabla hornické školy, záběry z fárání s manželkami i fotografie z první republiky.

JANAS, Roman a MACHÁČEK, Pavel. *Váleční zajatci na Jesenicku v letech 1939–1945.* Česká Ves: obec Česká Ves, 2023. 263 stran. ISBN 978-80-11-02752-0.

Tato publikace je pokusem o zmapování nelehkých osudů válečných zajatců na Jesenicku. Představuje mateřský zajatecký tábor v Łambinowicích u Nysy, které dnes leží v Polsku, a dále jednotlivé lokality na Jesenicku, v nichž byli zajatci umístěni. V regionu existovalo sto šedesát pracovních komand, kterými prošlo šest tisíc zajatců z nejrůznějších koutů světa.

JANIŠ, Dalibor. *Landfrýdy jako pramen zemského práva na stavovské Moravě.* Vydání první. Ostrava: Ostravská univerzita, 2023. 462 stran, 24 nečíslovaných stran obrazových příloh. ISBN 978-80-7599-366-3.

Publikace přináší analýzu landfrýdů jako jednoho ze základních pramenů zemského práva na Moravě v období od konce čtrnáctého do začátku sedmnáctého století. Ve 14. a 15. století landfrýdní smlouvy uzavírané mezi panovníkem a stavy byly především reakcí na válečné události. Vznik a vývoj moravských landfrýdů jako důležitého pramene pro právní, politické a sociální dějiny je interpretován v kontextu vývoje této instituce v rámci zemí České koruny (Čechy, Slezsko, Lužice) a také v kontextu obdobných pramenů ve střední a západní Evropě.

JEMELKA, Martin et al. *Jan Prokeš: Ostrava na cestě k velkoměstu.* [Ostrava]: Fiducia, 2023. 411 stran. ISBN 978-80-907934-5-3.

Kniha se věnuje životním osudům Jana Prokeše, iniciátora vzniku Velké Ostravy a jedné z nejvýznamnějších politických figur Ostravy. Publikace pohlíží na Prokešovu éru z širší perspektivy, kdy se věnuje dobovému dění, architektonickému rozvoji a konkrétním klíčovými stavbám, spojeným s Prokešem v čele Ostravy – například budově Nové radnice, městských jatek, Domu umění, Moravskoostravské spořitelně či kubistickému krematoriu. Kniha přináší několik badatelských objevů, výstupy ze stavebně-historických průzkumů a řadu dosud nepublikovaných informací, týkajících se života a činnosti Jana Prokeše v čele Ostravy, jež se za jeho působení proměňovala ve velkoměsto.

KADLUBIEC, Karol Daniel a kol. *Karviná: bohatství v různorodosti = Karwina: bogactwo w różnorodności.* Vydání první. Karviná: statutární město Karviná, 2023. 447 stran. ISBN 978-80-907327-1-1.

Kniha několika spoluautorů popisuje pestrý život v Karviné. Jednotlivé kapitoly se věnují především dějinám, nářečí, obřadům, lidovým písním, příslovím, a také výtvarnému, hudebnímu a uměleckému životu v regionu.

KORBELÁŘOVÁ, Irena. *Metodika identifikace a dokumentace kulinárního dědictví: metodika druhu Nmets.* Vydání první. Opava: Slezská univerzita v Opavě, 2023. 203 stran. ISBN 978-80-7510-533-2.

Metodika se zaměřuje na stravování, kulinární kulturu s cílem poznání, uchování, využívání v tematických výzkumech a zpřístupnění kulinárního dědictví široké veřejnosti formou prezentace, popularizace a edukace. Jejím cílem je nabídnout s využitím mezioborového přístupu a informačních zdrojů stěžejní postupy a metody vedoucí k identifikaci a verifikaci pokrmů a nápojů ve smyslu hodnot kulinární kultury jako součásti každodennosti a identity sociálních entit příslušných území.

KUBA, Stanislav a kol. *200 let Dolu Doubrava.* První vydání. [Orlová]: Dům kultury města Orlové, [2023]. 160 stran.

Důl Doubrava měl v uhelném hornictví dlouhodobou tradici. Svědčí o tom i 200. výročí, kdy na jámách Eleonora a Bettina začala hornická činnost. A u té příležitosti vyšla tato kniha, která zachycuje nejdůležitější události hornické historie tohoto dolu.

MIŠAGA, Vít. *Dánský vpád: dva roky války ve Slezsku a na Moravě 1626–1627.* České Budějovice: Bohumír Němec - Veduta, 2023. 381 stran, 16 stran obrazových příloh. ISBN 978-80-88030-72-0.

Kniha pojednává o vpádu vojsk generála Petra Arnošta z Mansfeldu a vévody Jana Arnošta Sasko-Výmarského do Slezska a na Moravu, který proběhl v letech 1626 až 1627. Původním cílem tažení bylo přenést válku zpět na jih a táhnout až na Vídeň. Zatímco švédské obléhání Brna nebo Prahy žije v historické paměti doposud, ovládnutí Opavy, Těšína, Krnova a celého moravsko-slezského pomezí rezonuje v obecném povědomí jen velmi slabě. Kromě ryze politických a vojenských dějin se kniha věnuje též alternativním pohledům na události například z pohledu anglického diplomata v Konstantinopoli, prostého vojáka či civilistů zasažených krajů, tak jak to dovolují zachované prameny.

PLUCAR, Luboš. *Orlová v obrazech.* Vydání první. [Orlová]: město Orlová, 2023. 152 stran. ISBN 978-80-11-01671-5. Fotografická publikace vydaná k 800. výročí založení města Orlové zachycuje její dávnou historii a postupné proměny až do současné doby.

RUŠAR, Pavel, ed. *Barevná paleta Jesenicka: katalog výstavy.* 1. vydání. Jeseník: Vlastivědné muzeum Jesenicka, 2023. 118 stran. ISBN 978-80-87496-27-5. Katalog výstavy Barevná paleta Jesenicka seznámí čtenáře s autory děl vystavených na stejnojmenné výstavě, která proběhla v první polovině roku 2023 ve Vlastivědném muzeu Jesenicka, a také s díly samotnými. Námětem obrazů jsou nejčastěji krajiny s jesenickými motivy.

VŠETIČKA, František. *Morava a Slezsko literární. II., O slovesných tvůrcích Moravy a Slezska.* Olomouc: Poznání, 2023. 191 stran. ISBN 978-80-88395-22-5.

Kniha je souborem fejetonů o spisovatelích těchto území. Vzhledem k tomu, že obě země byly vždy mnohonárodnostní, neomezuje se předkládaná publikace pouze na literáty české. Vedle nich autor upozorňuje rovněž na básníky a prozaiky polského a německého původu. Kniha má číslo dvě, navazuje tak na první svazek, jenž vyšel roku 2009. Autor je doprovází vlastními fotografiemi. Předložené příspěvky jsou fejetony, jež mají nejen zpřístupnit a objasnit spisovatele a jeho dílo, ale také obnovit a pozvednout opomíjený fejetonový žánr.

Sestavila Gabriela Červenková